

Lesson 0

/ CAT /

The Book of Aesthetic Education of the Modern School

Priscila Fernandes

19.09.2014 / 08.12.2014

El 1901, en tornar de París, Francesc Ferrer i Guàrdia va fundar a Barcelona l'Escola Moderna, un projecte pedagògic basat en una educació lliure, racional i laica, integral i igualitària. En una època en què l'educació estava en mans de l'Església, Ferrer i Guàrdia pren com a punt de partida les tradicions de la pedagogia moderna i les adapta al missatge revolucionari que anarquistes i lliurepensadors difonien entre els nous grups socials nascuts de la industrialització. A banda de l'escola, es van crear una biblioteca, una editorial, una sala de conferències públiques i un seguit d'institucions paraescolars. Tot plegat tenia l'objectiu de crear lliurepensadors com a reacció a la desigualtat de classes i a la lluita per superar els dogmatismes de l'època.

Tot i que l'educació estètica no va ser una de les matèries que preveia Ferrer i Guàrdia en el seu programa, existeixen diversos articles publicats en el butlletí mensual de l'escola que apunten al paper de l'artista en la societat i als avantatges d'incloure activitats artístiques en els processos d'aprenentatge. A la mort del seu fundador el 1909, el desenvolupament de l'escola es va aturar, i ara només ens podem preguntar com hauria sigut la seva aproximació a l'art: quins artistes s'haurien estudiat?, quins textos s'haurien utilitzat?, quina posició hauria tingut l'Escola Moderna en la diversitat de pràctiques i discursos artístics de l'època? Però també: com podem portar aquests discursos i qüestions al nostre temps, provant d'actualitzar un llegat tan valuós com oblidat en els relats oficials?

Per abordar aquesta i altres qüestions, el projecte de **Priscila Fernandes** (Coimbra, Portugal, 1981) transforma l'Espai 13 en una aula. Mobiliari i material necessaris per desenvolupar un programa educatiu, reproduccions d'obres d'art i cartells, així com un llibre acabat de publicar, configuren una instal·lació amb una doble funció: serveixen de base per a la mostra i alhora acullen les activitats vinculades al projecte. El punt de partida és el llibre ¿Y el arte? The Book of Aesthetic Education of the Modern School, que pren el títol de l'últim article publicat en el butlletí de l'escola i que dóna nom a l'exposició. En les seves pàgines un seguit de textos escrits fins al 1909 per crítics, filòsofs i artistes dialoguen amb reproduccions d'obres d'art de l'època. El llibre aporta un reflex dels diferents debats d'aquell període que podrien configurar la doctrina pedagògica de Ferrer i Guàrdia pel que fa a l'art. A l'Espai 13 hi trobem el llibre repartit per diferents llocs i disponible per ser consultat, acompanyat d'altres publicacions de l'Escola que ha prestat la Fundació Ferrer i Guàrdia per a l'ocasió.

A la sala, les superfícies de taules i cadires han estat gravades amb abstraccions que poden recordar obres d'artistes d'aquell període, tot i que, més que el traç subtil i preciosista habitual, la seva realització recorda els dibuixos que qualsevol alumne fa al seu pupitre durant les classes. Tant les unes com les altres són utilitzades en les activitats paral·leles i la seva disposició varia per configurar diferents geometries a l'espai després de cada ús. En aquest sentit, Pedagogies de fricció*, el programa de mediació pedagògica de Lesson 0, ofereix un curs de formació de professorat amb algunes sessions obertes al públic. Educadors, artistes i teòrics hi compartiran una discussió sobre les iniciatives de transformació pedagògica dins i al voltant de l'Escola, així com sobre el paper de l'educació de les arts i la creativitat en el marc de les formes de producció cultural contemporànies. Aquestes activitats són anunciades a l'espai en una sèrie de cartells que reprenen el caràcter dels anuncis del butlletí de l'escola i que es disposen en l'espai al costat de la resta dels elements, com un rellotge o un dibuix en relleu fet amb xiclets sota una de les taules.

En els últims temps, el treball de **Priscila Fernandes** es fixa en les formes de transmissió de coneixement i en com les ideologies dicten diferents formes d'educació, sobretot quan van associades al joc, la creativitat o la productivitat en la societat contemporània. En aquesta ocasió, l'artista parteix del llegat de Ferrer i Guàrdia per endinsar-se en altres aspectes rellevants de la història i l'art de l'època i qüestionar-ne alguns buits. S'allunya de

qualsevol mostra de celebració, commemoració o visió utòpica a fi de propiciar un espai viu de discussió i debat, un lloc de trobada en què el passat convergeix amb les urgències més actuals pel que fa a l'educació i en què les idees de l'exposició són activades, assajades i posades en pràctica en un diàleg amb els participants, el públic, els objectes i el mateix espai expositiu.

Lesson 0 és un projecte transversal i de llarg recorregut que reflexiona sobre l'estat de l'educació artística en l'actualitat. Comissariat per **Azotea** [Ane Agirre - Juan Canela] i desenvolupat a partir d'un cicle de l'Espai 13, Lesson 0 se centra en propostes relacionades amb la pedagogia que s'allunyen del que és habitual per indagar altres formes de transmetre coneixement. El cicle consta de quatre projectes expositius firmats per **Priscila Fernandes, Rita Ponce de León, Anna Craycroft / Marc Vives** (en col·laboració amb **Rivet**) i **Eva Kotatkova**. En aquests projectes s'exploren, s'imaginen i s'assagen diferents formes d'aprenentatge i de relació amb l'espai d'exposició. Els quatre projectes s'activen a partir de Pedagogies de fricció, un programa de mediació concebut per **Aida Sánchez de Serdio** i **Cristian Añó (Sinapsis)**, conjuntament amb **Rachel Fendler**.

* Pedagogies de fricció té l'objectiu de construir relacions de manera negociada amb i entre col·lectius diversos a partir de les propostes artístiques que integren el cicle. Aquestes col·laboracions pretenen generar interrelacions mútues entre els participants (docents, artistes, estudiants, comissaris, educadors de museus, joves, entitats culturals i socials...) al voltant de l'educació i les pràctiques artístiques.

Sessions públiques a l'Espai 13 (18-20 h)

30.10.14 Debat 1: Alternatives pedagògiques i l'escola. Amb Inter-Accions, Institut Quatre Cantons, Centre de Recursos Pedagògics Llibertaris Josefa Martín Luengo i Assemblea Groga

13.11.14 Debat 2: Educació artística, creativitat i formes de treball contemporànies. Amb Sinapsis, Jaron Rowan, El Martinet i Creadors en residència

27.11.14 Metodologies artístiques: formes de recerca artística. Amb Priscila Fernandes

Activitat gratuïta

Inscripcions: confirmacions@fundacionmiro-bcn.org

Amb la col·laboració de

 el Periódico

Amb el suport de

Fundació
Banc Sabadell

BS

M
mondrian
fund

centrum
beeldende
kunst

Fundació Joan Miró ✱ J... Barcelona

Espai 13

Fundació Joan Miró
Parc de Montjuïc
08038 Barcelona

www.fundacionmiro-bcn.org